

Zastaví rekordní pokuty (letecké) společnosti v nepovolených praktikách?

20.6.2024 - Lucie Korbeliusová | DTest

Sankce, nebo jen další náklad?

Čtyři nízkonákladové letecké společnosti dostaly pokutu hned za několik nepovolených obchodních praktik. Aerolinky byly pokutovány za účtování poplatku za příruční zavazadlo na palubě, dále za poplatek za výběr místa pro osobu závislou na jiném cestujícím (zpravidla dítě), za nedostatečnou transparentnost obchodních podmínek či za poplatek za tisk palubní letenky. Největší pokutu dostala letecká společnost Ryanair, která jako první začala v listopadu 2018 účtovat poplatky za přepravu příručních zavazadel. Ačkoliv se jedná o pokutu v rekordní výši, dle stanice SER se jedná pouze o zlomek zisku leteckých společností. Firmám se tak vyplácí odvolat se proti rozhodnutí úřadu a dané protiprávní poplatky nadále spotřebitelům účtovat, jelikož právě podobné „nadstandardní“ poplatky jsou nemalou součástí jejich zisku.

Nejedná se přitom o jediný případ, kdy podnikatelé zneužívají svého silnějšího postavení v právních vztazích se spotřebiteli. „Podnikatelé často těží z toho, že spotřebitelé vůči nim nevymáhají své nároky na nízké až bagatelní finanční částky,“ vysvětluje Eduarda Hekšová, ředitelka spotřebitelské organizace dTest. Právě pro takové případy, kdy se jednotlivcům nemusí vyplatit vymáhat nároky soudně proti výrazně silnějšímu soupeři, vznikl koncept hromadných žalob. Tento nástroj umožňuje sdružit více obdobných nároků spotřebitelů a žalovat je najednou. Cílem je efektivnější soudní řízení a skutečná náprava škod napáchaných nepoctivým jednáním podnikatele. Do českého právního řádu se však hromadné žaloby dostávají až se zpožděním za vyspělým světem, a to pouze v důsledku evropské legislativy. I vůči ní je však Česká republika v prodlení, neboť směrnice Evropské unie o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů měla být implementována již v prosinci 2022.

Dobrý koncept, špatné provedení

Prezident na začátku měsíce podepsal Poslaneckou sněmovnou schválený návrh zákona o hromadném občanském řízení soudním. Završením legislativního procesu vyhlášením ve sbírce zákonů tak Česká republika splní svou povinnost implementace uvedené směrnice. „Způsob implementace hromadných žalob, který zákonodárce zvolil, považujeme přinejmenším za nešťastný,“ upozorňuje Eduarda Hekšová.

Dle zmíněného zákona se hromadného řízení mohou účastnit jen ti spotřebitelé, kteří se sami aktivně a za stanovených podmínek přihlásí, nikoliv automaticky všichni poškození. Další problematickým aspektem je také skutečnost, že k podání hromadné žaloby a zastupování zájmů spotřebitelů budou oprávněny pouze neziskové spotřebitelské organizace, které však mohou nákladná hromadná řízení financovat z vlastních rozpočtů jen obtížně. „Od spotřebitelských organizací se v podstatě očekává činnost ve veřejném zájmu spočívající v ochraně spotřebitelů, kteří se svých práv nemohou efektivně domoci sami. Tato činnost ale vyžaduje odpovídající finanční prostředky, s nimiž schválený zákon nepočítá,“ vysvětluje ředitelka dTestu a dodává: „Příprava hromadné žaloby, komunikace s velkým množstvím spotřebitelů, zajištění expertních posudků a analýz, povinné zastoupení advokátem či upozornění všech potenciálně dotčených spotřebitelů vhodnou kampaní představuje zvýšené náklady, které jsou zpravidla nad finanční možnosti spotřebitelských organizací.“ Spotřebitelské organizace jsou přitom plně odpovědné i za riziko neúspěchu v řízení. Jinými slovy, pokud řízení

prohrají, budou muset žalovanému zaplatit přinejmenším náhradu nákladů řízení. Pouhá náhrada nákladů řízení však může dosáhnout částky, která je pro spotřebitelskou organizaci likvidační. Výsledkem nové právní úpravy tak může být stav, kdy se spotřebitelé svých práv nadále nedomohou. „Nynější podoba institutu hromadných žalob je z našeho pohledu v praxi téměř nevyužitelná a nelze počítat s tím, že by pomohla spotřebitelům vymáhat jejich práva,“ uzavírá Eduarda Hekšová z dTestu.

dTest, o.p.s. je největší českou spotřebitelskou organizací, která v ČR působí již od roku 1992. Je vydavatelem spotřebitelského časopisu dTest, na jehož stránkách jsou publikovány výsledky nezávislých a objektivních testů produktů, varování před nebezpečnými a zdravotně závadnými výrobky, informace o spotřebitelských právech a rady, jak tato práva účinně uplatňovat. dTest je součástí mezinárodní organizace International Consumer Research and Testing (ICRT) a evropské spotřebitelské organizace BEUC.

Poradenská linka časopisu dTest - 299 149 009 - je v provozu každý pracovní den od 9 do 17 hodin a spotřebitelé na ní mohou konzultovat s právními poradci časopisu dTest nejrůznější spotřebitelské problémy, a to za cenu běžného tarifu volání. Od spuštění v roce 2010 této možnosti využily již statisíce spotřebitelů a poradenská linka časopisu dTest se tak stala první a nejvyhledávanější cestou k řešení potíží, se kterými se zákazníci na trhu setkávají.

<https://www.dtest.cz/clanek-10987/zastavi-rekordni-pokuty-letecke-spolecnosti-v-nepovolenych-praktikach>